

Nr 317.

Av herr **Gabrielsson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 m. m.

I proposition nr 281 den 2 april har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen förslag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 sept. 1928. Propositionen inrymmer jämväl förslag till lydelse av den »förordning med instruktion för värdering av skogsmark och växande skog vid taxering av fastighet», vilken är avsedd att tillämpas vid 1938 års allmänna fastighetstaxering.

Nämnda instruktion ansluter sig i huvudsak till den vid 1933 års fastighetstaxering tillämpade. I ett hänseende har Kungl. Maj:t emellertid nu föreslagit en ändring i de för beräkning av skogens taxeringsvärde uppställda grunderna, vilken ändring kan förväntas få så vittgående konsekvenser för skogsbrukets beskattning, att vi ansett oss böra påkalla riksdagens uppmärksamhet därå.

Med de metoder för beräkning av skogsvärdet, som nu gälla, erhålles detta genom en kapitalisering av skogens efter vissa grunder beräknade normala avkastning, varefter genom tillämpande av en reduktionsfaktor, den s. k. relativa skogstillgången, det på nyss angivet sätt erhållna normalvärdet återföres till det på den särskilda fastigheten förefintliga reella värdet. Den normala årsavkastningen framkommer som en produkt av skogens avkastningsförmåga — bonitet — samt virkespriset. Från normalavkastningen göres visst avdrag för på skogsbruket belöpande allmänna omkostnader.

Av dessa olika i skogsvärdeberäkningen ingående faktorer kan boniteten sägas vara given och tämligen konstant. Alla de övriga, nämligen virkespriset, omkostnadsavdraget och kapitaliseringsprocenten äro föränderliga samt kunna, såsom departementschefen framhåller i propositionen, jämkas efter lagstiftarnas skön. Fastställandet av relativa skogstillgången slutligen blir beroende av de lokala taxeringsmyndigheternas bedömande från fall till fall.

Vad nu beträffar de ovan omtalade rörliga faktorerna, som skola bli föremål för riksdagens prövning, har Kungl. Maj:t föreslagit, att omkostnadsavdraget skall bli oförändrat detsamma som vid föregående taxering samt att normalavkastningens rotvärde skall beräknas som medeltal av en femårsserie, som efterföljer den femårsserie, vilken användes 1933. Kungl. Maj:t har sålunda bibehållit den tidigare städse tillämpade principen om de obrutna femårsserierna vid rotvärdeberäkningen. I fråga om kapitaliseringsprocenten har Kungl. Maj:t däremot nu föreslagit en mycket ingripande ändring, nämligen sagda procents sänkning från 5 till 4. Departementschefen framhåller, att enligt av domänstyrelsen framlagda statistiska uppgifter om rotvärdets förändringar under senare år man kan förvänta, att femårsserien 1932—1936

kommer att giva genomsnittliga rotvärden, som med cirka 11 procent understiga de år 1933 tillämpade, på årsserien 1927—1931 grundade värdena. Där emot kommer kapitaliseringsprocentens sänkning från 5 till 4 i och för sig att innebära en höjning av skogsvärdena med 25 %. Nämda båda förändringar tillsammans skulle sålunda föranleda en höjning av skogsvärdena med 13 å 14 %.

Departementschefen finner en sådan höjning vara försvarlig och lämplig. Han anför härom bl. a. följande: »I själva verket hava värdena å skogsegen- domar stigit högst väsentligt sedan år 1933; sannolikt ligga de ej sällan t. o. m. högre än 1928 års värden. Detta utgör enligt mitt förmenande ett avgörande skäl för höjning av den genomsnittliga taxeringsnivån för dylika egendomar.» — — — »I intet av de avgivna yttrandena har ifrågasatts en lägre kapitaliseringsprocent än 4, vilken siffra föreslagits av domänstyrelsen. Jag vill för min del biträda förslaget om denna kapitaliseringsprocent under framhållande av att en dylik norm, som antagligen icke kommer att höja taxeringen till 1928 års nivå, ej kan väntas leda till värden överstigande skogarnas saluvärden under den närmaste tiden under förutsättning av deras fortsatta användning för rationellt skogsbruk.»

Man har sålunda enligt Kungl. Maj:ts förslag att emotse, att taxeringsvärdena å skog vid den förestående allmänna fastighetstaxeringen komma att stiga med minst 13 %. Sannolikt kommer stegringen att bli avsevärt högre, enär den grundligare bedömning av faktorn relativ skogstillgång, som man vid denna taxering har att emotse, torde även den komma att leda till en höjning av värdena. Kungl. Maj:t har funnit berörda stegring av skogsvärdena skäligen och lämplig. Vi kunna för vår del av flera anledningar, som nedan skola utvecklas, icke dela denna Kungl. Maj:ts uppfattning. Skogsbrukets andel i den kommunala skatterepartitionen är redan nu för hög. En ytterligare höjning därav skulle leda till mycket besvärande konsekvenser.

Vi kunna därför icke tillstyrka, att en taxering verkställes efter av Kungl. Maj:t nu föreslagna grunder. Till närmare utvecklande av vår mening härutinnan få vi anföra:

Vid den kommunala skattereformens genomförande 1928 infogades skogsaccisen såsom ett organiskt led i det kommunala garantiskattesystemet. Detta skedde genom att repartitionstalet för jordbruksfastighets skogsvärde sattes till 0.04, medan repartitionstalet för fastigheternas jordbruks- samt skogsmarksvärden utgjorde 0.06. Denna sänkning med två enheter av skogsvärdets andel i den kommunala garantiskatten skulle, avsåg man, jämmt uppvägas av en skogsaccis, som fastställdes till en fjärdedel av medelutdebiteringen under de fem senaste åren i kommunen. Under riksdagsarbetet vid utformandet av 1928 års skattereform yppades väl olika meningar om huru skogsaccisen lämpligen borde fixeras, men det gjordes icke från något håll gällande, att icke en accis av $\frac{1}{4}$ av utdebiteringen skulle fullt kompensera repartitionstalets för skogsvärdet sänkning från 0.06 till 0.04.

Man hade därför väntat, att när vid 1932 års riksdag en sänkning av repartitionstalet för fastigheternas jordbruksvärden från 0.06 till 0.05 eller i pa-

ritet med repartitionstalet för annan fastighet ägde rum, en motsvarande justering nedåt skulle verkställas antingen av skogsvärdets repartitionstal eller också av skogsaccisen. Så skedde emellertid icke. Den sänkning av skatte-kronornas antal, som repartitionstalets å jordbruksvärdet sänkning medförde, kom därför automatiskt att medföra en ökning av skogsbrukets kommunala skattebelastning. Någon verklig realprövning av storleken och verkningarna av denna skogsbrukets försämrade ställning i skattehänseende kom icke till stånd vid 1932 års riksdag. Departementschefen anförde endast vid behandlingen av detta spörsmål i propositionen (nr 220), att det ej kunnat påvisas eller för det allmänna medvetandet framstått såsom klart, att den skogsaccis, som för närvarande uttoges, och som avsåge att utfylla skillnaden mellan jordbruksvärdets och skogsvärdets repartitionstal, exakt fyllde detta ändamål. Han påpekade vidare, att skogsaccis ej utginge för huvudparten av husbehovsvirket och ej till landsting. Bevillningsutskottet anförde i sitt utlåtande år 1932 (nr 42) följande: »Annorlunda ligger frågan om repartitionstalet 0.03 för skogsvärde, enär med de utgångspunkter för skogsaccisens beräkning, som antagits år 1928, en dylik sänkning kunde synas böra bli en följd av sänkningen av repartitionstalet för jordbruksvärde. Inom utskottet har emellertid framhållits, att i åtskilliga trakter av riket den uppfattningen vore rådande, att skogsbruket av olika anledningar i praktiken bleve lindrigare beskattat än jordbruket. Huruvida denna uppfattning är riktig eller ej, undandraget sig utskottets bedömande, och det torde i själva verket vara svårt att även med ett väsentligt vidlyftigare utredningsmaterial än det för närvarande föreliggande förebringa bevisning om vad som i dylikt avseende är rätt eller icke. Vad angår skogsmarksvärdet får även skogsfastighet del i sänkningen av repartitionstalet för jordbruksvärde, varför den ökning av beskattningen på skogsvärde, som i berörda motion påtalas, torde bli mycket obetydlig, ett förhållande som även bekräftas av de gjorda utredningarna.»

Av det sagda framgår, att den år 1932 genomförda justeringen av repartitionstalen medfört en viss övervältring på skogsbruket av den kommunala skatterepartitionen samt att man hittills icke utfört någon verklig utredning rörande innebörden och storleken av sagda förändring. Verkningarna av denna blevo måhända från början icke så påtagliga av den anledningen, att de nya repartitionstalens tillämpande nästan sammanföll med den avsevärda sänkning av taxeringsvärdena å skog, som blev ett resultat av 1933 års allmänna fastighetstaxering.

När man nu står inför en betydande höjning av skogens taxeringsvärden, ter sig frågan om skogsbrukets alltför höga andel i skatterepartitionen avsevärt allvarligare. Dess praktiska verkningar komma då att framträda på ett helt annat sätt än tidigare. Detta har påpekats redan av domänstyrelsen i dess till Kungl. Maj:t avgivna förslag om grunderna för den nya fastighetstaxeringen. Styrelsen anför däri följande: »Vid avgivande av förslaget om sänkt kapitaliseringsprocent vill styrelsen, i likhet med vad centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund anfört, dock framhålla, att det för den kom-

munala beskattningen nu gällande repartitionstalet för skogsvärde, 0.04, principiellt innebär en alltför hård skattebelastning för växande skog, särskilt ungsbogen, och att detta förhållande med höjda taxeringsvärden måste bli ännu mera framträdande. Styrelsen vill erinra om, att i samband med sänkningen av repartitionstalet 0.06 till 0.05 för jordbruksvärde frågan om en berättigad sänkning av repartitionstalet för skogsvärde från 0.04 till 0.03 var föremål för särskilt övervägande. Styrelsen utgår från, att frågan i detta sammanhang upptages till förnyad prövning och att med nuvarande skogsaccisbeskattning åtgärder för sänkning i detta repartitionstal från 0.04 till 0.03 vidtagas.»

Även Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, vissa länsstyrelser samt hörda enskilda organisationer hava uttalat, att den höjning av taxeringsvärdet å skog, som skulle bli en följd av kapitaliseringsprocentens sänkning från 5 till 4, skulle komma att skärpa verkningarna av skogsvärdets alltför höga repartitionstal, samt att av denna anledning kapitaliseringsfaktorns sänkande endast bör ske i samband med en justering nedåt av skogsvärdets repartitionstal.

Vi dela berörda myndigheters uppfattning härutinnan. Skogsbrukets räntabilitet är under normala förhållanden icke så hög, att det finnes anledning att låta denna näring bära någon merbelastning i skattehänseende. Vi anse därför även i likhet med de ifrågavarande myndigheterna, att taxeringsvärdets höjande icke bör ske utan att den från 1932 kvarstående oriktiga avvägningen av repartitionstalen rättas till. Emellertid är en sådan åtgärd, vilket departementschefen även framhållit i propositionen, författningstekniskt helt skild från fastighetstaxeringen. Frågan om repartitionstalen rätta avvägning är ett vittomfattande spörsmål med konsekvenser i många riktningar på skattesystemets alla områden. Detta problem lär komma under behandling av den nu arbetande kommunalskatteberedningen. När kommunalskatteberedningen kan komma att framlägga sina förslag i ämnet, kan nu ej helt överblickas, men måhända kan det ske inom en så pass kort tidrymd, att det kommunala skattesystemet kan komma under riksdagens prövning om två år.

Då sålunda enligt vår mening en höjning av taxeringsvärdena å skog ej bör ske utan en samtidig justering av repartitionstalen, men då en sådan justering tidigast om något år går att genomföra, anse vi, att ett uppskov med den allmänna fastighetstaxeringen nu bör äga rum. Lämpligen bör detta uppskov omfatta en tidrymd av två år.

Även andra skäl kunna åberopas för en sådan åtgärd.

Kungl. Maj:ts motiv för kapitaliseringsfaktorns sänkning är det nu rådande låga ränteläget, som man förmodar skall bli bestående ännu någon tid framåt. Vi vilja i anslutning härtill anföra, att de höjda taxeringsvärden, som den lägre kapitaliseringsfaktorn betingar, ej komma i tillämpning förrän 1939, d. v. s. om två år, och sedan skola bli bestående till och med 1943. Ingen kan yttra sig om huru ränteläget då kommer att te sig. I Sverige har emellertid på sistone en viss höjning av räntenivån kunnat förmärkas. I

England och Amerika har ock någon åtstramning av räntorna gjort sig gällande. Det är möjligt, att detta utgör ett första tecken på en begynnande höjning av det internationella ränteläget. De ekonomiska förhållandena runt om i världen äro i övrigt synnerligen labila. Den betydande prisstegring å sakvärden, som under senare tid ägt rum och som enligt Kungl. Maj:ts mening även den utgör ett motiv för en höjning av skogens taxeringsvärden, anse många vara av inflationistisk natur. I varje fall lär en återgång till lägre värden kunna inträda hastigt nog. Försiktigheten synes oss då bjuda, att man icke nu skärper skogsbrukets redan allt för hårda skattebelastning genom höjda taxeringsvärden.

Vad ovan sagts om det olämpliga att i nuvarande osäkra ekonomiska läge höja skogens taxeringsvärde gäller i övrigt även om jordbruksvärdena. Jordbruket kan visserligen för ögonblicket glädja sig åt en tämligen gynnsam konjunktur, som skänkt jordbruksfastigheterna något ökade saluvärden, men det är synnerligen ovisst huru länge denna inflationsartade konjunktur kan bliva bestående. Det ekonomiska läget utmärkes framför allt av osäkerhet i alla avseenden.

Att i detta labila läge binda taxeringsvärdena för en ny femårsperiod kan ej vara klokt. Det torde kunna förväntas att läget skall hinna klarna under en uppskovsperiod av ett par år.

Under åberopande av den motivering, som i det föregående framlagts, få vi hemställa, att riksdagen ville besluta,

att 1938 års allmänna fastighetstaxering skall uppskjutas till 1940.

Stockholm den 17 april 1937.

Nils Gabrielsson.

G. Sederholm.

Per Andersson.

Leon. Hagström.

